St. prp. nr. 63.

(1970—71)

Om kjøp av aksjer i Norsk Hydro A/S.

Tilråding fra Industridepartementet av 22. januar 1971, godkjent ved kongelig resolusjon samme dag.

(Foredratt av statsråd S. Walter Rostoft.)

I. Oversikt over Norsk Hydros virksomhet.

Norsk Hydro A/S er et av Norges største industrikonserner. Selskapets omsetning har nå passert 1,1 milliard kroner. Der er engasjert på viktige områder som vannkraftverk, kjemisk industri, aluminium, magnesium og olje.

Norsk Hydros produksjon i Norge foregår flere steder i landet. Fabrikkstedene på Notodden, Rjukan, Herøya, i Glomfjord og på Karmøy står for det vesentligste av virksomheten.

Etter 1945 har Norsk Hydro vært i sterk ekspansjon med store investeringer i utvidelser og nyanlegg. Produksjonsvolumet for nitrogenprodukter er femdoblet, og samtidig er det kommet til nye produkter som magnesium, aluminium, plast, emballasje, laminater og mekaniske verkstedprodukter.

Fra midten av 1960-årene er det skjedd avgjørende endringer i råstoff- og energigrunnlaget for produksjon av nitrogengjødsel, som fortsatt er selskapets viktigste produktgruppe. Man har bygget to store ammoniakkfabrikker på Herøya, basert på tungolje og oljedestilatet nafta som råstoff.

Norsk Hydro er blitt Norges største oljeforbruker og er også interessert i naturgass som råstoff. Av disse grunner har selskapet fra første stund deltatt i undersøkelsene på den norske kontinentalsokkel og er allerede medeier i de funn som hittil er gjort.

Norsk Hydro eksporterer over 70 pst. av sin produksjon og har gjennom sin virksomhet erverver en betydelig internasjonal erfaring. Det internasjonale engasjement er stadig stigende, og selskapet deltar blant annet i et større prosjekt for fremstilling av nitrogengjødsel i Qatar, hvor naturgass skal benyttes som råstoff.

Om Norsk Hydros fremtidsplaner for øvrig vises til opplysninger gitt under kapittel III nedenfor.

Norsk Hydro har for tiden omkring 7 600 ansatte.

II. Utviklingen av eierforholdene i Norsk Hydro A/S.

Norsk Hydro A/S ble stiftet i 1905, vesentlig med fransk kapital. Ved krigsutbruddet i 1940 var selskapets aksjer fordelt slik:

Fransk gruppe	53,5 pst.
Norsk gruppe	2,6 »
Svensk gruppe	0,3 »
Tysk gruppe	12,5 »
I. G. Chemie, Basel	12,5 »
Diverse	18,6 »

Under siste krig ble det foretatt transaksjoner som i betydelig grad økte den tyske andel av selskapets aksjekapital. Etter kapitulasjonen ble de aksjer som befant seg på tyske hender beslaglagt av Direktoratet for fiendtlig eiendom. Aksjene i Norsk Hydro A/S hadde inntil da vært ihendehaveraksjer. Det ble nå satt igang en ombytting av disse aksjer med navneaksjer. Likeledes ble spesielle tvistespørsmål med Frankrike og Sveits tatt opp til løsning gjennom forhandlinger.

Den prosentvise fordeling av aksjene i selskapet var i 1950:

1.	Franske aksjer		336 000	38,7 pst.
2.	Norske aksjer			
	A. Den norske stat:			
	a) Tidligere tysk gruppe	295 000		
	b) Overtatt fra Lettmetalls bo	5 274		
	c) Detenteuraksjer	10 859		
	d) Interhandel	85 681		
	e) Hjemkjøpte ca	5 000	401 914	46,2 »
	B. Private norske:			
	a) Oslo-konsortiet		44 037	5,0 »
	b) Andre norske		24 937	2,9 »
3.	Andre land		62 279	7,2 »
			869 167	100,0 pst.

For ytterligere å styrke de norske interesser i selskapet ble det i årene frem til 1956 foretatt en del hjemkjøp av aksjer fra statens side, slik at statens andel kom opp i ca. 48 pst. Disse kjøp ble foretatt i henhold til fullmakter gitt av Stortinget.

Under de kapitalutvidelser som har vært foretatt i selskapet gjennom årene har staten opprettholdt sin andel gjennom nytegning.

Fordelingen av aksjene i selskapet pr. 10. november 1970 var slik:

	Antall aksjer	Pst.
Den norske Stat		
31. desember 1969	848 376	
Fondsemisjonen	42 419	
	890 795	47,72
Den norske Gruppe I+II .	104 740	5,61
Øvrige norske	363 128	19,46
	1 358 663	72,79
Frankrike	428 310	22,95
Diverse land	79 552	4,26
	1 866 525	100,00

Da Norsk Hydro ble etablert, skjedde dette i alt vesentlig ved hjelp av fransk kapital.

De franske interesser har gjennom alle år disponert en betydelig del av aksjekapitalen i Norsk Hydro selv om denne andel gjennom de senere år er blitt betydelig redusert. Samarbeidet med de franske eierinteresser har hele tiden vært meget godt. Det har fra fransk side alltid vært vist en bevisst vilje til å medvirke til selskapets vekst og til å ta hensyn til norske interesser generelt.

III. Norsk Hydros utbyggingsplaner.

For tiden arbeider Norsk Hydro med store utbyggingsplaner i tilknytning til selskapets virksomhet i Glomfjord og på Karmøy. Hvis selskapets planer på Mongstad blir realisert, dreier det seg om investeringer i størrelsesordenen et par milliarder kroner i løpet av en 10-års periode. For å få realisert dette prosjekt som innebærer en oppbygging av et nytt industristed, vil det kreves en ganske betydelig innsats også fra det offentliges side. Det vil bli lagt frem en egen stortingsmelding om Hydros utbyggingsplaner på Mongstad.

På lengre sikt utreder Hydro mulighetene for etablering av en større petrokjemisk industri i tilknytning til et oljeraffineri. På bakgrunn av selskapets nåværende oljebaserte produksjon på Herøya, er Hydro i dag det norske selskap som har de beste forutsetninger for å realisere slike planer.

Med sin omfattende virksomhet og med de planer som Norsk Hydro arbeider med, inntar konsernet en strategisk posisjon av største viktighet for den videre industrielle utvikling, ikke minst når det gjelder utnyttelse av olje og naturgass på den norske kontinentalsokkel. På en rekke områder vil imidlertid konsernets utvikling forutsette et nært samarbeid med staten.

IV. Oljepolitiske perspektiver og utvidelse av statens eierinteresser i Norsk Hydro A/S.

Selv om det ennå ikke er utformet endelige retningslinjer for norsk oljepolitikk nord for den 62. breddegrad, synes det allerede nå å være alminnelig enighet om at i dette området må norske interesser spille en avgjørende rolle når det gjelder så vel utforskning som utvinning av olje- og gassforekomster.

Dette vil kreve tilgang på store økonomiske ressurser og innebærer at både den private og offentlige innsats må økes, og at alle norske krefter må samarbeide om løsningen av de foreliggende oppgaver.

Den norske innsats kan imidlertid vanskelig få det nødvendige omfang dersom ikke staten i tillegg til sine lovgivnings- og forvaltningsmessige oppgaver i betydelig grad engasjerer seg også økonomisk.

Hvilket omfang og hvilke former denne statlige innsats skal få, er ennå ikke klart. En mulighet som fra mange hold har vært fremhevet som naturlig, er at staten kanaliserer ressurser gjennom et selskap der staten har aksjemajoriteten.

I den utstrekning man finner det riktig å velge en slik form, vil det være naturlig for staten å arbeide gjennom et allerede etablert industriselskap. Det norske industriselskap som uten sammenligning har satset mest når det gjelder olje, er Norsk Hydro A/S. Selskapet sitter likeledes inne med en betydelig teknisk kompetanse på felter som har den største betydning for den fremtidige utnytting av forekomstene av olje og gass på den norske kontinentalsokkel. Norsk Hydro vil derfor kunne være en naturlig samarbeidspartner for staten, dels i form av spesielle undersøkelsesoppdrag og dels ved direkte produksjonssamarbeid. Dette er ikke til hinder for at staten kan engasjere seg i slik virksomhet på egenhånd eller i samarbeid med andre norske selskaper.

På denne bakgrunn har Regjeringen funnet det riktig at staten benytter seg av en foreliggende mulighet til å sikre seg aksjemajoriteten.

Den 9. oktober 1970 sendte Statsministeren brev til Hambros Bank. Brevet er også underskrevet av Industriministeren. Brevet har følgende ordlyd:

«Idet jeg viser til samtale med banksjef Otto Norland på mitt kontor den 9. oktober d. å., bekrefter jeg hermed at jeg er interessert i å øke den norske stats andel av aksjene i Norsk Hydro A/S fra 47,72 til minst 51 pst.

Som meddelt under nevnte samtale, har Regjeringen ikke konstitusjonell adgang til å stille det nødvendige beløp for et slikt aksjekjøp f ø r proposisjon om dette er fremmet for og vedtatt av Stortinget. Imidlertid vil det ved å gå fram på ordinær måte ved først å fremme forslag for Stortinget, foreligge en betydelig risiko for at saken vil kunne bli offentlig kjent med de konsekvenser dette vil få for kursen på angjeldende aksjer. Jeg finner derfor på forhånd å måtte sikre den norske stat den ønskede aksjeandel, for derpå å legge saken fram for Stortinget, som jeg regner med vil godkjenne transaksjonen.

Ut fra dette tillater jeg meg hermed å forespørre om De er villig til for egen regning å søke oppkjøpt minst 60 000 ordinære aksjer i Norsk Hydro A/S med henblikk på etterfølgende overdragelse til den norske stat så snart Stortinget har stilt det nødvendige beløp til rådighet for den norske regjering.

Når det gjelder spørsmålet om den pris som kan og må aksepteres, overlater jeg det til Deres vurdering. Under henvisning til nevnte forbehold om Stortingets godkjennelse av transaksjonen, vil alle utgifter ved den bli dekket av den norske stat.»

Hambros Bank gjennomførte etter dette oppkjøp av i alt 61 500 aksjer i tiden frem til midten av desember. Med denne aksjepost vil i tilfelle statens samlede andel av aksjekapitalen i Norsk Hydro A/S komme opp i ved 51 pst. Aksjene er kjøpt etter en gjennomsnittskurs på kr. 480 pr. aksje, mens kursen pr. 18. januar 1971 på Oslo Børs var kr. 650 pr. aksje. Det endelige avregningsbeløp inkl. omkostninger foreligger ennå ikke, men antas å ligge i underkant av kr. 31 000 000.

Norsk Hydro har i dag en meget fri stilling i forhold til staten som aksjonær. Staten har fulgt den samme linje i forhold til andre selskaper med betydelige statlige aksjeinteresser. Den foreslåtte ervervelse av aksjemajoriteten i Norsk Hydro tar ikke sikte på å endre den linje som staten hittil har lagt til grunn på dette område.

Industridepartementet vil under henvisning til det som er anført foran tilrå at det får fullmakt til å erverve de 61 500 aksjer i Norsk Hydro A/S som er innkjøpt av Hambros Bank.

Industridepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et fremlagt forslag til proposisjon til Stortinget om fullmakt for Industridepartementet til kjøp av 61 500 aksjer i Norsk Hydro A/S.

Om kjøp av aksjer i Norsk Hydro A/S.

Vi OLAV, Norges Konge,

gjør vitterlig:

Stortinget blir innbudt til å gjøre følgende vedtak:

I.

Stortinget samtykker i at Industridepartementet på vegne av den norske stat kjøper 61 500 aksjer i Norsk Hydro A/S.

II.

For budsjett-terminen 1971 bevilges under nytt kap. 979, Norsk Hydro A/S, post 90, Aksjekjøp kr. 31 000 000.

Tilråding fra Industridepartementet ligger ved i avtrykk.

Gitt på Oslo slott 22. januar 1971.

Under Vår hånd og rikets segl

OLAV
(L. S.)

Per Borten

Finn Midtskaug